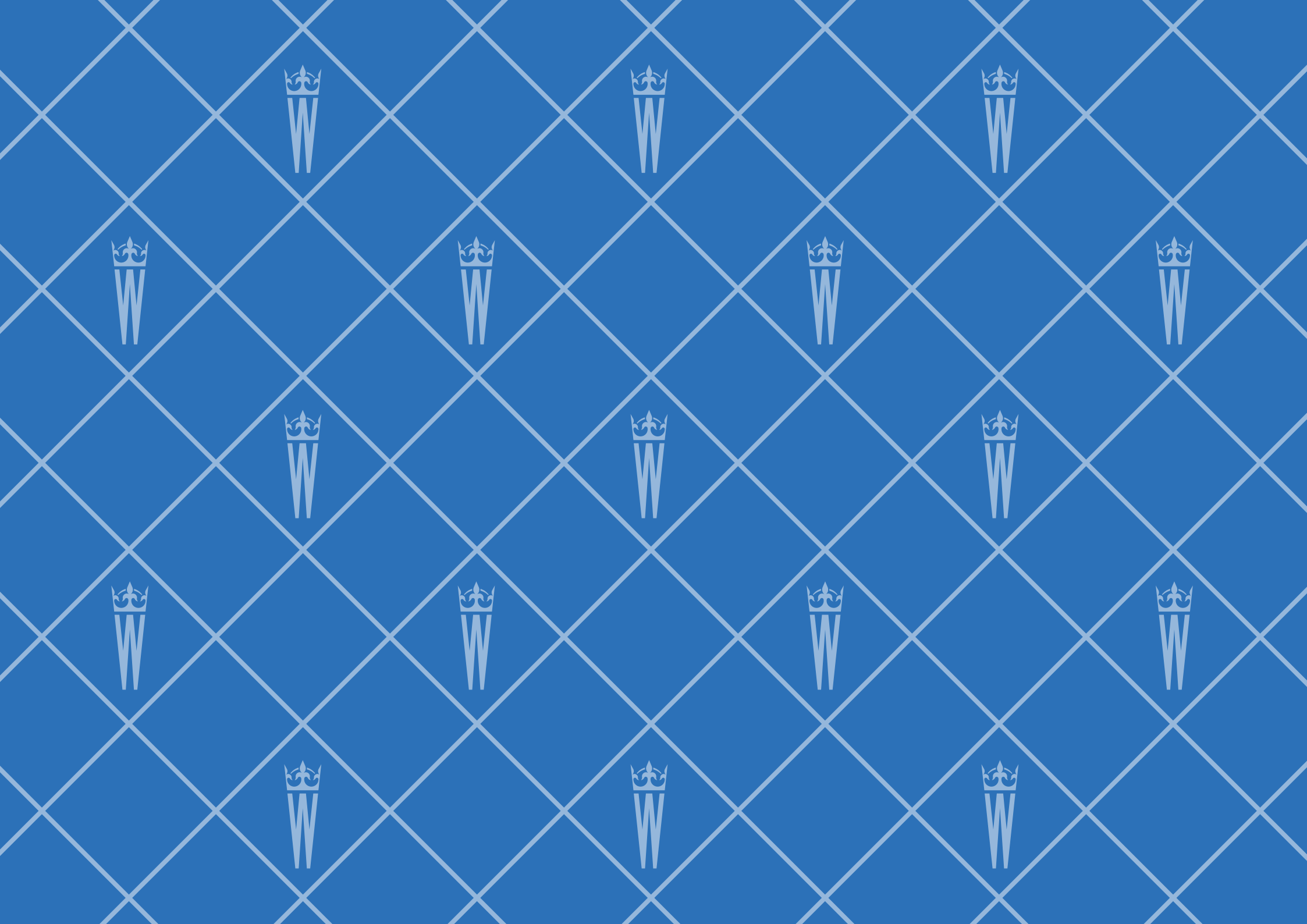

Zwiedzanie wystawy Wawel Wyspiańskiego w Zamku Królewskim na Wawelu

Wystawę możesz zobaczyć
od 22 marca do 21 lipca 2024 roku.

	Wawel _____	strona 4
	Kim był Stanisław Wyspiański? _____	strona 5
	Dlaczego zrobiono wystawę? _____	strona 6
	Co zobaczę na wystawie? _____	strona 7
	Jakie eksponaty zobaczę na wystawie? _____	strona 8
	Zwiedzanie wystawy _____	strona 9
1	Wawel w twórczości plastycznej Stanisława Wyspiańskiego ____	strona 10
2	Wawel w twórczości literackiej Stanisława Wyspiańskiego _____	strona 15
3	Wokół Wyspiańskiego _____	strona 21
	Jak zwiedzać wystawę? _____	strona 24
	Miejsce wystawy _____	strona 25
	Ile kosztuje bilet na wystawę? _____	strona 26
	Ile czasu potrzebuję na zwiedzenie wystawy? _____	strona 27
	Zasady zwiedzania wystawy _____	strona 28
	Informacje o warunkach zmystowych _____	strona 31

Wawel

Wawel to wzgórze w Krakowie nad Wisłą.
Wawel jest ważnym miejscem w historii Polski.
Na Wawelu mieszkali polscy królowie.
Królowie zbudowali na Wawelu kościoły i zamek.
Zapraszali do Krakowa władców, artystów
i różne ważne osoby z Europy.

Teraz na Wawelu jest zamek i katedra.
W zamku jest muzeum.
Katedra na Wawelu to najważniejszy
kościół w Krakowie.

Kim był Stanisław Wyspiański?

Stanisław Wyspiański był artystą.

Malował obrazy, rysował, projektował i pisał.

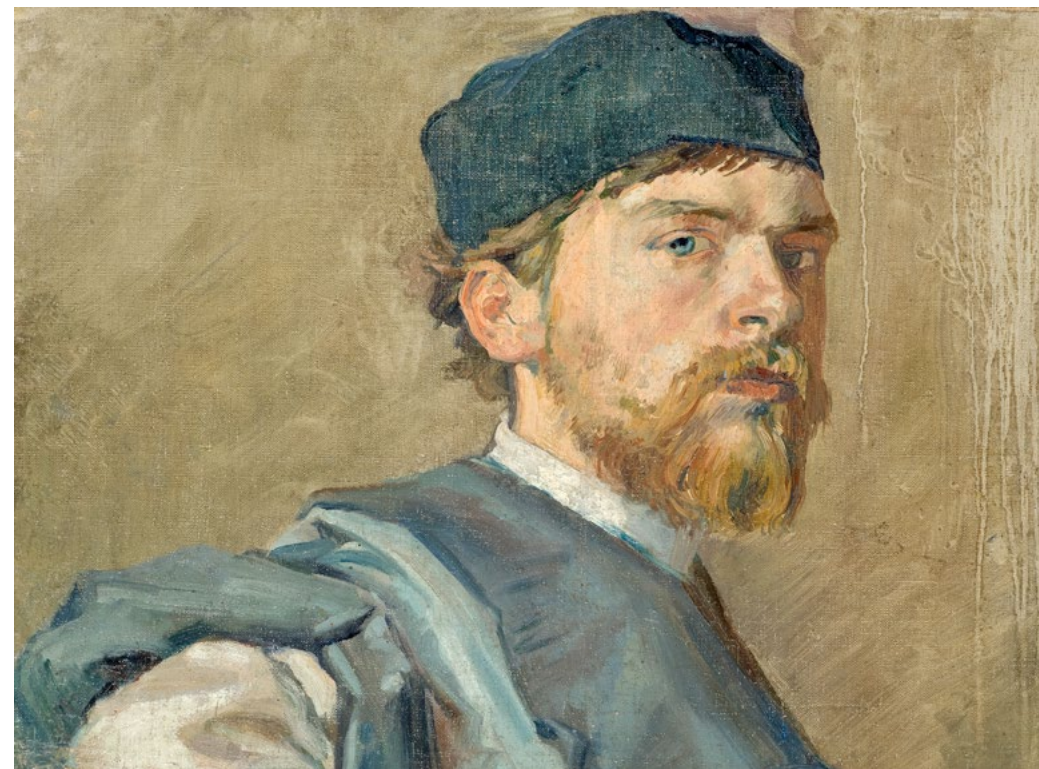
Był bardzo utalentowany.

Jego prace są bardzo znane.

Stanisław Wyspiański urodził się w 1869 roku.

Żył 38 lat.

Mieszkał i pracował w Krakowie.

Stanisław Wyspiański sam namalował swój portret. ↑

Na obrazie jest ubrany w żupan i kontusz.

Takie ubrania nosili kiedyś bogaci Polacy.

Dlaczego zrobiono wystawę?

Wawel był ważnym miejscem dla Stanisława Wyspiańskiego.

120 lat temu Stanisław Wyspiański:

- wydał dramat *Akropolis*,
- rozpoczął pracę nad projektem przebudowy Wawelu.

Co zobaczę na wystawie?

Na wystawie jest około 300 **eksponatów**.

Eksponat to rzecz pokazywana na wystawie.

Eksponaty na wystawę wypożyczono z muzeów i bibliotek z całej Polski.

Część eksponatów zrobiono specjalnie na wystawę.

Oglądając wystawę:

- dowiesz się, co łączyło Stanisława Wyspiańskiego z Wawelem,
- zobaczysz prace innych artystów związane z Wawelem.

Jakie eksponaty zobaczę na wystawie?

obrazy ↓

grafiki ↓

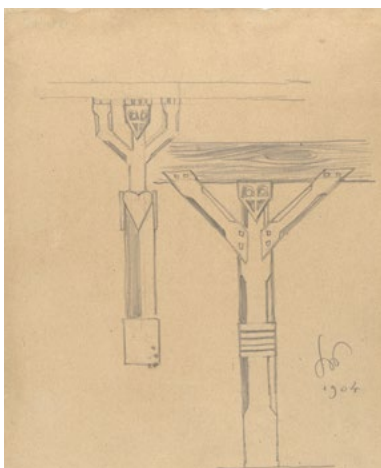
plany ↓

książki ↓

rysunki ↓

fotografie ↓

dokumenty ↓

rzeźby ↓

Wystawa podzielona jest na 3 części:

- 1 Wawel w twórczości plastycznej Stanisława Wyspiańskiego,
- 2 Wawel w twórczości literackiej Stanisława Wyspiańskiego,
- 3 Wokół Wyspiańskiego.

Każda część jest w innym budynku.

Na Wawelu ustawiono dużą bramę. →

Bramę zrobiono specjalnie na wystawę.

Bramę zrobiono na podstawie rysunku i opisu

Władysława Ekielskiego. To część projektu *Akropolis*.

1 Wawel w twórczości plastycznej Stanisława Wyspiańskiego

strona 10 z 36

Obraz Stanisława Wyspiańskiego *Poranek pod Wawelem*.

Obrazy, rysunki i pastele

Ojciec Stanisława Wyspiańskiego był rzeźbiarzem.

Zaproszono go do pracy na Wawelu.

Stanisław Wyspiański zamieszkał z ojcem przy Wawelu.

Zaczął interesować się historią wzgórza i budynków.

Pastel to praca zrobiona pastelami.

Pastele wyglądają jak kreda.

Pastele są kruche i łatwo się rozcierają.

Pastel Stanisława Wyspiańskiego *Planty w nocy*. ↑

Planty to park otaczający Stare Miasto w Krakowie.

Stanisław Wyspiański bardzo chciał zrobić witraże do katedry na Wawelu.

Na wystawie zobaczysz dużo rysunków z pomysłami na witraże.

Na witrażach są święci i królowie.

Witraż to ozdoba okna.

Witraż zrobiony jest z kawałków kolorowego szkła.

Projekt witraża do katedry. ↑

To król Kazimierz Wielki.

Stanisław Wyspiański razem z Władysławem Ekielskim stworzyli projekt *Akropolis*. Był to projekt przebudowy Wawelu. Po przebudowie Wawel miał być najważniejszym miejscem w Polsce.

Na Wawelu miały być:

- budynki rządowe,
- muzeum,
- szkoły,
- kościoły,
- teatr.

Akropolis to inaczej akropol.

Grecy budowali akropole w starożytności.

Akropol był częścią miasta zbudowaną na wzgórzu.

Na akropolu budowano pałace i świątynie.

Najbardziej znany akropol jest w Atenach.

Rysunki Wawelu

Stanisław Wyspiański miał różne pomysły na wygląd budynków.

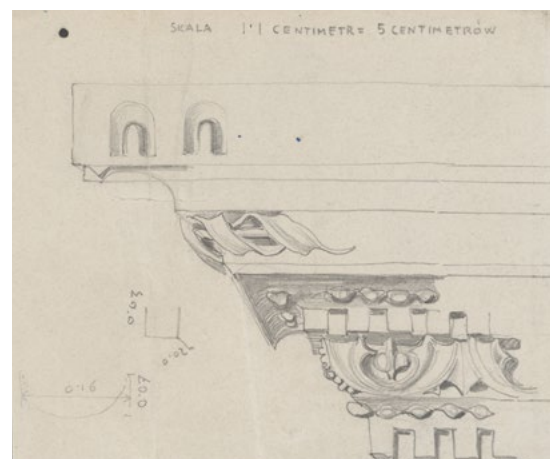
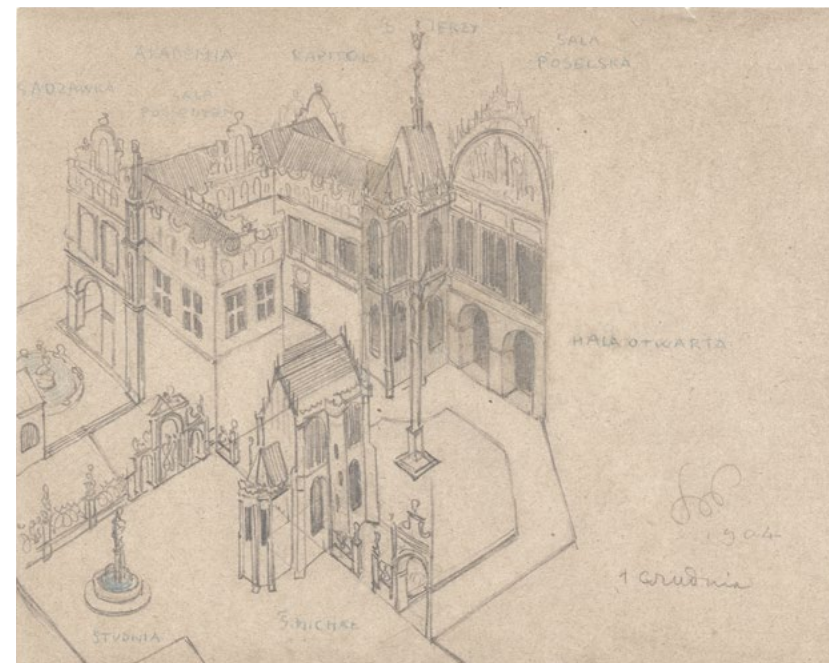
Zrobił wiele rysunków.

Większość z nich zobaczysz na wystawie.

Na wystawie zobaczysz też bardzo dokładne rysunki:

- ozdób,
- drzwi,
- sufitów.

Dzięki rysunkom wiemy, jak kiedyś wyglądał Wawel.

2 Wawel w twórczości literackiej Stanisława Wyspiańskiego

strona 15 z 36

Pastel Stanisława Wyspiańskiego.
To portret aktora Józefa Sosnowskiego.

Stanisław Wyspiański pisał wiersze i dramaty.
Wiele z nich jest o wydarzeniach
i mieszkańcach Wawelu.

Dramaty Stanisława Wyspiańskiego pokazywano
w Teatrze Miejskim w Krakowie.
Stanisław Wyspiański często pomagał
w przygotowaniu przedstawień.

Dramat przypomina scenariusz.

Dramaty służą do robienia przedstawień
w teatrze.

Teatr Miejski w Krakowie nazywa się teraz
Teatr imienia Juliusza Słowackiego w Krakowie.
To bardzo znany teatr w Polsce.

Dramat *Akropolis*

O czym jest dramat?

Stanisław Wyspiański w dramacie *Akropolis* opisał spotkanie w katedrze na Wawelu.

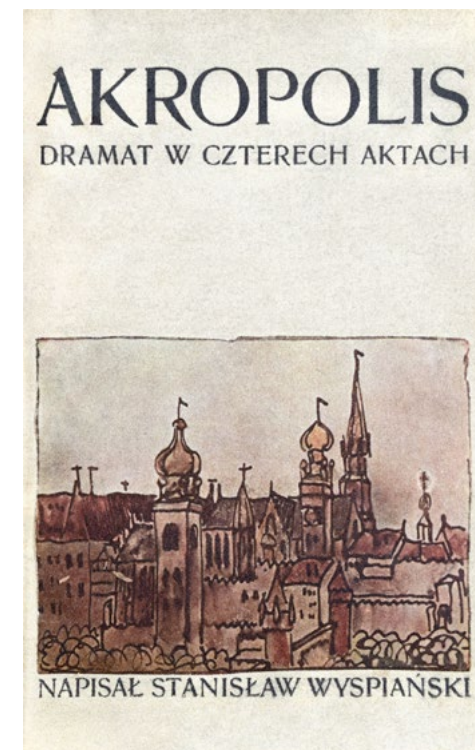
W spotkaniu biorą udział:

- ożywione rzeźby z pomników,
- postacie z **gobelinów**.

Spotkanie jest w nocy przed Wielkanocą.

Na wystawie zobaczysz obrazy, grafiki i zdjęcia.

Są na nich wnętrza katedry, pomniki i gobeliny.

Gobelin to ozdoba.

Gobelin zrobiony jest z nici.

Gobeliny często wieszano na ścianach.

**Stanisław Wyspiański sam zapłacił
za druk swojej książki *Akropolis*. ↑**

Dramat *Legenda*

Legendy to stare opowieści.

W legendach są połączone prawdziwe wydarzenia z wymyślonymi.

Stanisław Wyspiański w dramacie *Legenda* opisał swoją wersję legendy o Wandzie.

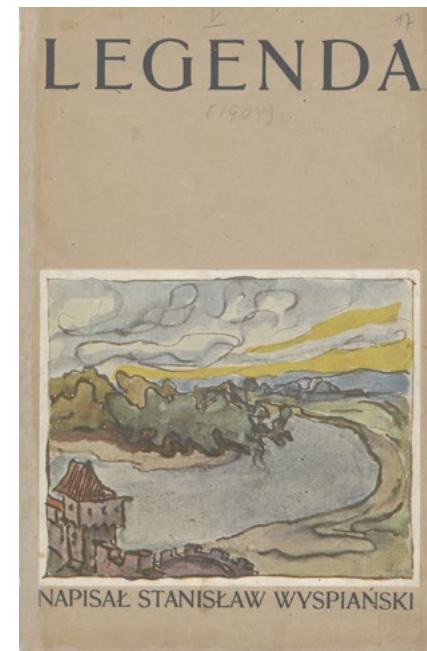
Kim była Wanda?

Wanda była córką króla Kraka i królowy Wiślany.

Król Krak i Wanda mieszkali na Wawelu.

Od imienia króla Kraka pochodzi nazwa Kraków.

Na wystawie zobaczysz rysunki kostiumów i dekoracji do przedstawienia.

Dramat *Bolesław Śmiały*

O czym jest dramat?

Bolesław Śmiały był królem Polski.

Stanisław Wyspiański w dramacie *Bolesław Śmiały* opisał historię króla i **biskupa**.

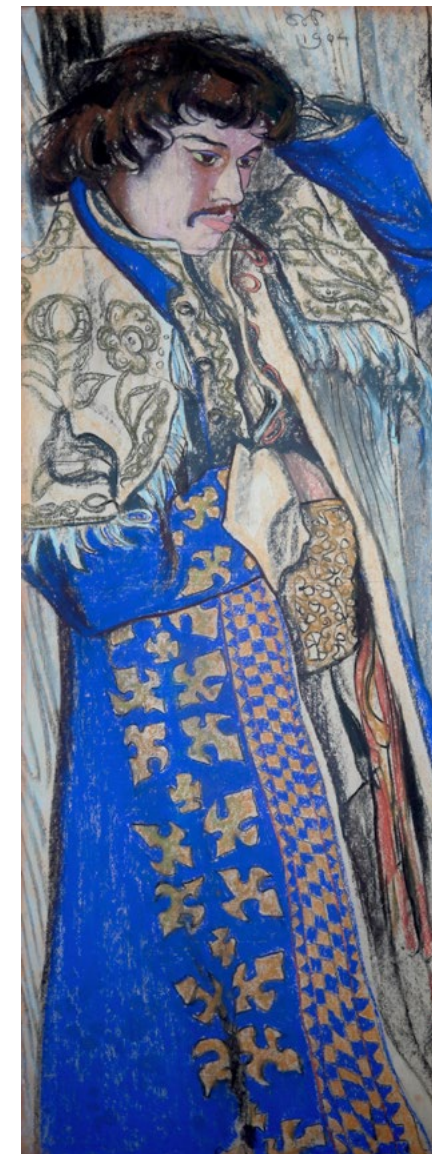
Biskup to ważna osoba w kościele.

Biskup nie zgadzał się z decyzjami króla.

Dlatego król kazał zabić biskupa.

Na wystawie zobaczysz:

- portrety aktorów,
- rysunki kostiumów,
- rysunki dekoracji.

Portrety aktorów grających w przedstawieniu

Bolesław Śmiały w Teatrze Miejskim w Krakowie. ↗

Wesele to najbardziej znany dramat Stanisława Wyspiańskiego.

Jedną z postaci dramatu jest Stańczyk.

Stańczyk rozweselał króla Zygmunta I (czytaj: Zygmunta pierwszego).

Wielu artystów interesowało się życiem Stańczyka.

Jednym z nich był malarz Jan Matejko.

Jan Matejko namalował portret Stańczyka.

Na wystawie zobaczysz kopię tego obrazu.

Jan Matejko jest jednym z najważniejszych polskich malarzy.
Stanisław Wyspiański był uczniem Jana Matejki.

**Projekt malowidła do sali Rycerskiej.
Autorem projektu jest Jerzy Edward Winiarz.**

Prace innych artystów

Wielu znanych artystów pracowało przy odnowie zamku. Artyści wymyślali i robili nowe ozdoby do wnętrza zamku.

Na wystawie zobaczysz prace:

- Zofii Stryjeńskiej,
- Jerzego Edwarda Winiarza,
- Wojciecha Jastrzębowskiego.

Artyści bardzo cenili Stanisława Wyspiańskiego.

W ich pracach też są postacie z legend.

Projekt dekoracji do sali

Pod Ptakami. ↑

Autorem projektu jest

Wojciech Jastrzębowski.

Projekt malowidła do sali

w wieży zamkowej. ↑

Autorką projektu jest

Zofia Stryjeńska.

Odnowa Wawelu

Adolf Szyszko-Bohusz był architektem.

Przez wiele lat kierował odnawianiem zamku.

Na wystawie zobaczysz jego 4 pomysły
przebudowy Wawelu.

Na Wawelu miały być:

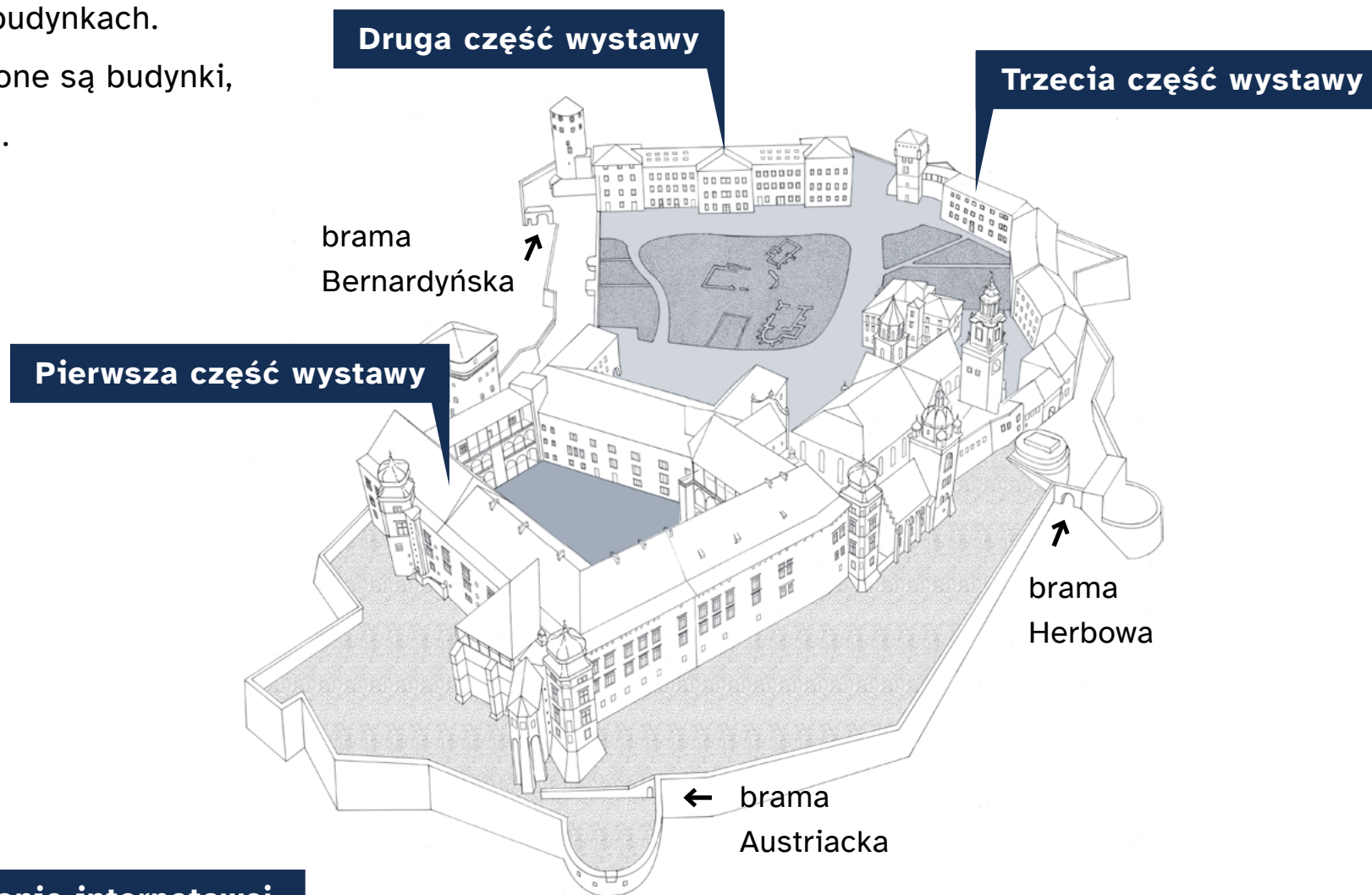
- budynki rządowe,
- miejsce na duże uroczystości,
- miejsce upamiętniające znane Polki i Polaków.

Jak zwiedzać wystawę?

Wystawa jest w 3 budynkach.

Na mapie zaznaczone są budynki,
gdzie jest wystawa.

Mapa jest na stronie internetowej.

wawel.krakow.pl/plan-wzgorza-wawelskiego

Zwiedzanie wystawy rozpoczyna się na parterze zamku.

**W zamku zobaczysz
pierwszą część wystawy: ↑**

Wawel w twórczości plastycznej
Stanisława Wyspiańskiego.

**Wejście na drugą
część wystawy: ↑**

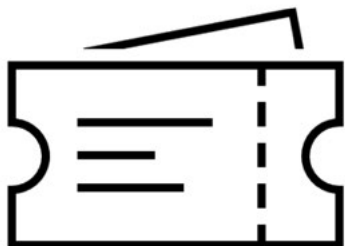
Wawel w twórczości literackiej
Stanisława Wyspiańskiego.

**Wejście na trzecią
część wystawy: ↑**

Wokół Wyspiańskiego.

Ile kosztuje bilet na wystawę?

Wystawę możesz zwiedzać samodzielnie.

Bilety kosztują:

- 17 złotych - bilet normalny
- 12 złotych - bilet ulgowy.

Wystawę możesz zwiedzać z przewodnikiem.

Bilety kosztują:

- 37 złotych - bilet normalny
- 32 złote - bilet ulgowy.

Z biletem do Prywatnych Apartamentów Królewskich wystawę możesz zwiedzać za darmo.

Bilety możesz kupić na stronie internetowej.

ebilet.wawel.krakow.pl

Ile czasu potrzebuję na zwiedzenie wystawy?

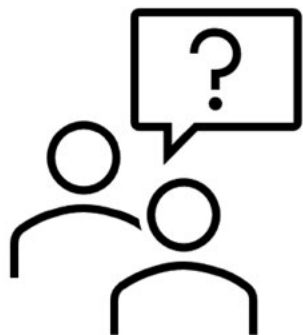

Jeśli masz mało czasu,
zwiedzisz wystawę w 1 godzinę i 30 minut.
Jeśli chcesz obejrzeć wystawę i czytać opisy,
zwiedzisz wystawę w 2 godziny i 30 minut.

Od kwietnia do czerwca wystawę możesz zwiedzać
od godziny 9.00 do godziny 17.00.

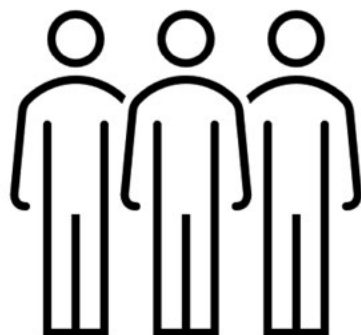
W lipcu wystawę możesz zwiedzać
od godziny 9.00 do godziny 18.00.

Zwiedzanie wystawy możesz rozpocząć
najpóźniej godzinę przed zamknięciem.
Pamiętaj! Wystawa jest w 3 budynkach.
Przejście między budynkami zajmuje około 20 minut.

← Pomoc

Pracownicy zamku zawsze chętnie ci pomogą.

← Inni odwiedzający

W sali może być dużo osób. Czasami trzeba poczekać, aby przeczytać opis lub dokładnie obejrzeć eksponat.

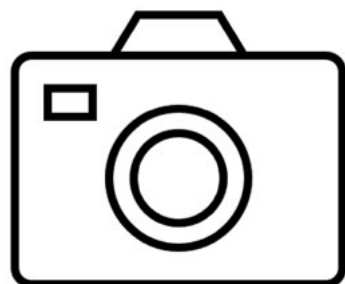
← Rozmowy

Rozmawiaj ściszym głosem.

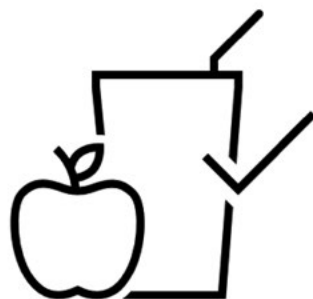
← Oglądanie eksponatów

Ekspozycje, które zobaczysz, są bardzo cenne i delikatne.
Nie można ich dotykać.

← Robienie zdjęć

Na wystawie możesz robić zdjęcia z wyłączoną lampą błyskową.

← Jedzenie i picie

Jeść i pić możesz przed wejściem na wystawę.

← Dostosowanie dla osób z niepełnosprawnościami

Druga i trzecia część wystawy jest w budynkach niedostępnych dla osób poruszających się na wózkach.

Informacje na temat dostosowania Zamku Królewskiego na Wawelu dla osób z niepełnosprawnościami są na stronie internetowej.

wawel.krakow.pl/dostosowanie-dla-osob-z-niepelnosprawnoscia-1

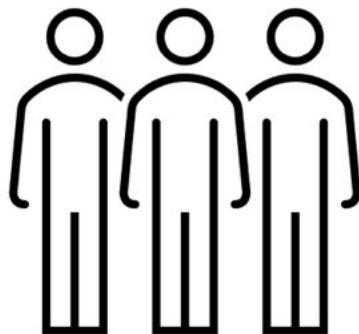
← Wzrok

W salach w pierwszej części wystawy jest dość ciemno.
Ściany są pomalowane na ciemny kolor, a światło jest przygaszone.

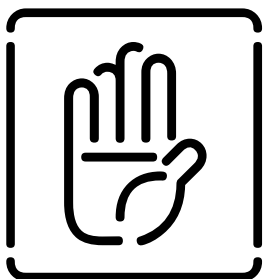
← Słuch

W każdej z części wystawy są filmy.
Do filmu nie ma słuchawek.
Muzykę i głosy z filmu słychać na wystawie.

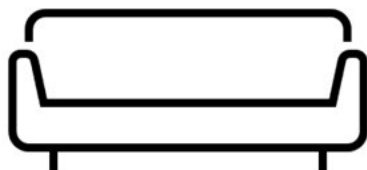
← Tłum

Salę są małe.
Jeśli będzie dużo osób, może być ciasno.

← Dotyk

W każdej części wystawy są **tyflografiki**. Ty też możesz je dotknąć.
W trzeciej części wystawy jest układanka z magnesów.

← Odpoczynek

W każdej części wystawy są miejsca do siedzenia.

Tyflografika to pomoce dla osób z niepełnosprawnością wzroku.
Tyflografika pomaga wyobrazić sobie, jak wygląda eksponat.

Zwiedzanie wystawy *Wawel Wyspiańskiego* w Zamku Królewskim na Wawelu.

Tekst przygotowała Aleksandra Sztajerwald we współpracy z Agnieszką Janczyk i Olgą Brewką.

Tekst skonsultował Bartłomiej Osiński.

Tekst poprawiła Ewa Zamorska-Przyłuska.

Opracowanie graficzne zrobiła Dagmara Berska.

Fotografie zrobił Jeremi Dobrzański.

Na pierwszej stronie jest europejskie logo tekstu łatwego do czytania.

To oznacza, że tekst jest napisany zgodnie z zasadami.

Więcej o tekście łatwym i zasadach przeczytasz na stronie organizacji Inclusion Europe.

inclusion-europe.eu/easy-to-read

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Zamek dostał pieniądze na zrobienie przewodnika
od Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Bank Polski

Partner strategiczny
Zamku Królewskiego na Wawelu

Polska Grupa
Energetyczna

Mecenas Edukacji Zamku Królewskiego na Wawelu

Partner Wystawy Wawel Wyspiańskiego

ams

Partner promocyjny

